

La utilització de la fam com a eina de guerra

La crisi humanitària a Gaza evidencia com la privació deliberada d'aliments s'ha convertit en una arma de guerra que vulnera greument els drets humans i els principis de l'ODS 2.

Gaza i la fam com a estratègia de guerra

Font: Crític

El conflicte a la franja de Gaza s'ha convertit en una de les crisis humanitàries més greus del segle XXI. Des de fa anys, milers de famílies viuen sotmeses a bombardejos, bloquejos i a la manca d'accés a recursos bàsics com l'aigua, els aliments i l'atenció sanitària. Segons informes recents, s'ha confirmat que s'ha declarat l'hambruna per primera vegada a Gaza.

Organitzacions internacionals alerten que la fam s'utilitza com a arma, privant a la població de subministraments essencials, fet que constitueix una forma de violència

sistemàtica contra els seus habitants. Això fa que la població civil pateixi les conseqüències d'un bloqueig que impedeix l'accés a ajudes humanitàries i els deixa en una situació extremadament vulnerable.

Mentre el món es compromet amb l'Agenda 2030 per erradicar la fam, a Gaza milions de persones pateixen una situació que desafia l'essència mateixa de l'ODS 2. Aquest contrast posa en evidència la gran distància entre els compromisos internacionals i la dura realitat que viu la població civil de Gaza.

Per tot això, és urgent comprendre no només les causes polítiques i militars del conflicte, sinó també les seves conseqüències humanitàries. És fonamental donar veu a les víctimes i reflexionar sobre què significa viure privats de menjar malgrat existir compromisos per a un món més just.

Després d'anys de conflicte intens, la franja de Gaza es troba immersa en una autèntica catàstrofe humanitària. Segons l'Informe de Classificació Integrada de la Seguretat Alimentària (IPC), per primera vegada s'ha confirmat oficialment una situació d'hambruna (fase 5 de l'IPC) en diverses zones del territori. Aquesta realitat és la conseqüència d'una combinació de factors.

Entre les principals accions que han provocat la crisi alimentària destaca la imposició de bloquejos estrictes al pas de mercaderies per part d'Israel. Durant mesos, camions carregats d'aliments, combustibles i material mèdic han quedat retinguts a la frontera, fet que ha trencat les cadenes de subministrament i ha impedit que arribi a la població civil empitjorant la situació ja extremadament precària.

A més, s'ha produït una restricció sistemàtica de l'ajuda humanitària. L'entrada de suport de l'ONU i d'organitzacions no governamentals internacionals ha quedat condicionada per permisos selectius i per nous sistemes de distribució controlats. Com a conseqüència, s'ha deixat a gran part de la població sense assistència adequada.

En aquest context, l'any 2025 ha adquirit protagonisme la Gaza Humanitarian Foundation (GHF), una organització encarregada de distribuir aliments en temps de guerra. Tot i presentar-se com una iniciativa humanitària, aquest sistema ha generat

fortes controvèrsies a causa del seu caràcter militaritzat i pels incidents violents registrats als punts de repartiment, que han posat en perill la població civil.

Diverses fonts internacionals han assenyalat que la fam no és una conseqüència accidental del conflicte, sinó una eina utilitzada de manera deliberada. Organitzacions com Amnistia Internacional han documentat proves que indiquen l'ús de la privació d'aliments i la limitació de l'ajuda humanitària com a arma de guerra contra la població palestina. Paral·lelament, l'IPC, l'OMS i altres agències humanitàries han confirmat que la fam a Gaza té un origen majoritàriament humà i evitable. Aquest contrast posa en evidència la gran distància entre els compromisos internacionals i la dura realitat que viu la població civil de Gaza.

L'ONU declara la fam en Gaza

Font: Nacions Unides

A la Franja de Gaza es vulneren de manera evident els principis fonamentals de l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 2, que té com a finalitat posar fi a la fam i garantir una alimentació adequada per a tothom. En primer lloc, la població no disposa d'un accés real ni suficient a aliments segurs. Les dades sobre inseguretats alimentària indiquen nivells d'escassetat extremadament greus, amb centenars de milers de persones en risc imminent de fam i de desnutrició aguda, classificades en la fase 5 de l'IPC, que correspon a la situació més crítica possible. Aquesta realitat

suposa una vulneració directa de l'objectiu bàsic d'eradicar la fam i garantir la seguretat alimentària.

A més, també es trenca el principi de sostenibilitat i de justícia global que promou l'ODS 2. La destrucció d'infraestructures agrícoles, de magatzems d'aliments i dels mitjans de vida de la població impedeix qualsevol possibilitat de mantenir sistemes alimentaris estables i equitatius. Aquesta situació no només afecta el present, sinó que compromet greument el futur de la població de Gaza, aprofundint les desigualtats entre territoris i evidenciant una greu manca de justícia alimentària a escala global.

Finalment, el conflicte impedeix la cooperació internacional necessària per assolir els objectius de l'Agenda 2030. Les restriccions imposades, el control de l'ajuda humanitària i la seva politització limiten l'acció coordinada d'ONG i d'organismes internacionals, dificultant la implementació de programes efectius contra la fam. En conjunt, l'ús de la fam com a eina de pressió no constitueix únicament una violació greu dels drets humans, sinó que posa en perill la possibilitat real d'assolir l'ODS 2 a Gaza.

La crisi humanitària a Gaza ha assolit el nivell més extrem segons la Classificació Integrada de la Seguretat Alimentària (IPC), que ha confirmat la fase 5, corresponent a una situació d'hambruna, en diverses zones del territori. Més de mig milió de persones es troben en condicions de fam extrema, mentre que moltes altres viuen en fase d'emergència alimentària. Els col·lectius més afectats són els infants, especialment els menors de cinc anys, així com les dones, sobretot embarassades o lactants, i les persones grans, que pateixen greus conseqüències de la desnutrició.

Aquesta situació es veu agreujada per la destrucció d'hospitals, escoles, magatzems d'aliments i fonts d'aigua, així com per la manca d'electricitat i combustible, que impedeix tant l'atenció sanitària adequada com la conservació d'aliments. Davant d'aquesta realitat, l'Organització Mundial de la Salut i altres agències de les Nacions Unides van declarar oficialment l'existència de fam a Gaza, evidenciant la magnitud d'una crisi provocada principalment per l'acció humana.

La comunitat internacional té un paper clau davant la crisi humanitària que es viu a Gaza. D'una banda, nombroses ONG internacionals intenten donar resposta a la situació mitjançant assistència sanitària, distribució d'aliments i programes d'emergència. Tanmateix, la seva acció es veu greument limitada per les restriccions

d'accés al territori i per la politització de l'ajuda humanitària, fet que impedeix que l'assistència arribi de manera efectiva a tota la població que la necessita.

D'altra banda, alguns governs han facilitat o avalat nous mecanismes de distribució d'ajuda que han estat durament criticats per la seva manca de transparència i pel seu caràcter militaritzat, cosa que ha generat desconfiança i situacions de risc per a la població civil.

Al mateix temps, organitzacions mèdiques i de defensa dels drets humans han reclamat insistentment la fi del bloqueig, l'accés sense restriccions de l'ajuda humanitària i la investigació de possibles crims de guerra. Diverses veus internacionals han denunciat l'existència d'un doble discurs: mentre molts estats afirmen defensar l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible, a la pràctica permeten o no sancionen greus vulneracions dels drets humans que provoquen fam massiva. Aquesta contradicció ha estat qualificada com una forma d'hipocresia política i de responsabilitat compartida davant la tragèdia que viu la població de Gaza.

La fam a Gaza ja no és només una crisi de falta de recursos: és, tal com indiquen les evidències i les agències internacionals, una crisi manipulada per estructures de poder, control i militarització. Per això afirmar que "la fam no és només un problema de recursos, sinó de poder i desigualtat" diagnostica bé la naturalesa del problema.

Reafirmem que l'ODS 2 només serà possible si hi ha una pau justa, la fi dels bloquejos i un accés humanitari real, sense control militar ni condicionaments polítics. Erradicar la fam no serà possible mentre la comunitat internacional permeti que es faci servir com a arma.

El Prat de Llobregat, 25 de gener de 2026

Amnistia Internacional. (2025, 3 de juliol). *Gaza: Los indicios señalan que Israel utiliza de forma continuada la hambruna para perpetrar su genocidio contra la población palestina*. Amnistia Internacional. Retrieved January 27, 2026, from <https://www.amnesty.org/es/latest/news/2025/07/gaza-evidence-points-to-israels-continued-use-of-starvation-to-inflict-genocide-against-palestinians/>

World Health Organization. (2025, 22 d'agost). *Se confirma la hambruna por primera vez en Gaza*. Retrieved January 27, 2026, from <https://www.who.int/es/news/item/22-08-2025-famine-confirmed-for-first-time-in-gaza>

Junta directiva de la Sociedad Española de Epidemiología. (2025, 1 de setembre). *La declaración de hambruna en Gaza: qué significa y dónde estamos ahora*. Science Media Centre España. Retrieved January 27, 2026, from <https://sciencemediacentre.es/la-declaracion-de-hambruna-en-gaza-que-significa-y-donde-estamos-ahora>

EL PAÍS. (2025, 22 d'agost). *La ONU declara la hambruna en una zona de Gaza y prevé que se extienda en el próximo mes* [Vídeo]. YouTube Retrieved January 27, 2026, from <https://www.youtube.com/watch?v=643kz0PlvIk>

France 24 Español. (2025, 23 d'agost). *ONU confirma hambruna en Gaza mientras Israel niega la crisis* [Vídeo]. YouTube. Retrieved January 27, 2026, from <https://www.youtube.com/watch?v=GVLjyWrp0PA>

FRANCE 24 Español. (2025, 30 de juliol). *Reporte sobre hambre en Gaza divide opiniones en Israel* [Vídeo]. YouTube. Retrieved January 27, 2026, from <https://www.youtube.com/watch?v=AEBM6-euISc>

Naciones Unidas. (2025, 22 d'agost). *La ONU declara la hambruna en Gaza: más de medio millón de personas en Gaza se encuentran atrapadas en la hambruna* (Informe 1540356). Noticias ONU. Retrieved January 27, 2026, from <https://news.un.org/es/story/2025/08/1540356>